

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування вищого навчального закладу)

Інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук

Кафедра професійної та технологічної освіти і загальної фізики

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічний менеджмент у закладах професійної освіти

(назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма

«Машинобудування»

(назва програми)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Спеціальність

015.34 – Професійна освіта (машинобудування)

(шифр і назва спеціальності)

Галузь знань

01 Освіта/Педагогіка

(шифр і назва)

Рівень вищої освіти

другий (магістерський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати мову викладання)

Розробник

Крамар Валерій Максимович, д.ф.-м.н., професор,
професор кафедри професійної та технологічної освіти

Профайл викладача

<http://ptcsi.chnu.edu.ua/teachers/крамар-валерій-максимович-2/>

(посилання на сторінку з інформацією про викладача)

Контактний телефон

+380958065931

(номер телефону, за яким можна зв'язатися з викладачем у разі потреби)

Е-адреса

v.kramar@chnu.edu.ua

(E-mail, за яким можна зв'язатися з викладачем у разі потреби)

Посилання на електронний курс в системі Moodle ЧНУ:

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3359>

Консультації: понеділок 16.00-17.00 (on-line); середа 14.30-15.30 (очні)

(графік on-line та очних консультацій)

1. Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Педагогічний менеджмент у закладах професійної освіти» належить до обов'язкових дисциплін підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Машинобудування» (спеціальність 015 – Професійна освіта). Вона призначена для формування у здобувачів вищої освіти за цією спеціальністю компетентностей, необхідних для виконання ними функцій керівника колективів (учнівського, педагогічного) у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О).

Дисципліна базується на знаннях, отриманих студентами внаслідок опанування курсів МПН (дидактичне проектування та основні технології навчання), креативні технології професійного навчання, цифрові технології та засоби навчання / ІТ та онлайн-сервіси у професійній діяльності педагога. Ефективність її засвоєння підсилює ефективність вивчення таких дисциплін, як інтелектуальна власність, інклюзивна педагогіка, професійне та особистісне становлення педагога.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає в формуванні у здобувачів вищої професійної освіти інтегральних компетентностей, які забезпечують їм здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в обраній галузі діяльності, що передбачає застосування уявлень про природу явищ і процесів у навколишньому світі та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Оволодіння цією дисципліною забезпечує формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок в області педагогічного менеджменту.

Досягнення мети реалізується через виконання *завдань* навчальної дисципліни:

- ознайомлення студентів з основами менеджменту освітньої діяльності;
- формування наукових уявлень щодо завдань, цілей, функцій та методів здійснення менеджменту навчальних закладів технологічного профілю.

Внаслідок опанування навчального матеріалу студент має набути наступних компетентностей, передбачених освітньою програмою:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

СК 1. Здатність застосовувати і розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру і проблем професійної освіти.

СК 2. Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні і реалізації освітнього процесу.

СК 4. Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання. наслідки.

СК 5. Здатність розробляти і реалізовувати проекти у професійній освіті, у тому числі міждисциплінарні, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності.

СК 8. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

СК 10. Здатність діяти автономно, визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для власного професійного розвитку впродовж життя.

3. Результати навчання

Наслідком вивчення навчальної дисципліни має бути досягнення наступних програмних результатів:

РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти і методології наукового пізнання у сфері професійної освіти.

РН 4. Демонструвати уміння вільно спілкуватися державною мовою усно і письмово, використовувати іноземну мову для обговорення і презентації результатів професійної діяльності, досліджень та проектів.

РН 5. Демонструвати уміння обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проектів у професійній освіті та міждисциплінарних проектів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів.

РН 6. Демонструвати уміння організовувати освітній процес на основі людиноцентрованого підходу та сучасних досягнень педагогіки і психології, керувати пізнавальною діяльністю, здійснювати ефективне та об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

РН 7. Демонструвати уміння зі створення освітнього середовища професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання.

Для їх досягнення студент повинен досягти:

- знання:

- основних положень теорії менеджменту освітньої діяльності, її правового та нормативного забезпечення;
- основних методів педагогічного менеджменту;
- стану та перспектив розвитку системи освіти України;
- сучасних світових тенденцій у менеджменті освітньої діяльності;
- суті сучасних змін у методах управління закладами освіти;
- особливостей педагогічного менеджменту закладів професійної освіти.

- уміння:

- планувати діяльність керівника закладу освіти;
- аналізувати діяльність керівника закладу освіти;

- володіння навичками:

- самопізнання своїх професійних і особистісних якостей.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	5	1	3	90	15	-	15	-	60	0	залік
Заочна	5	1	3	90	4	-	4	-	82	0	залік

4.2. Структура змісту навчальної дисципліни

№ п/п	Назви тем лекційних занять	Обсяг (год.) для денної/заочної форм навчання			
		всього	лк	сем	сам. роб.
1	2	3	4	5	6
1	Змістовий модуль 1. Загальні питання менеджменту освітньої діяльності	44	7/4	7/4	30/36
1.1	Основи педагогічного менеджменту	15	2/1	3/1	10/13
1.2	Структура, сучасний стан та перспективи розвитку освіти в Україні	15	3/2	2/2	10/11
1.3	Принципи, форми та методи управління навчальним закладом	14	2/1	2/1	10/12
2	Змістовий модуль 2. Концепції і методологія педагогічного менеджменту	46	8/4	8/4	30/38
2.1	Концепції педагогічного менеджменту	14	2/1	2/1	10/12
2.2	Інноваційні системи менеджменту освітньої діяльності	18	4/2	4/2	10/14
2.3	Методологія стратегічного менеджменту	14	2/1	2/1	10/12
Разом:		90	15/8	15/8	60/74

4.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Годин
1	Історія менеджменту: виникнення та еволюція	2
2	Менеджмент освітньої діяльності як наука про управління НЗ	2
3	Концепції, закономірності та стиль педагогічного менеджменту	2
4	Планування роботи НЗ	2
5	Форми та методи контролю за навчально-виховним процесом у НЗ	2
6	Моделювання в теорії і практиці управління закладами освіти	2
7	Технологія розробки інноваційного освітнього проекту	3

4.4. Теми рефератів

1. Стили менеджменту.
2. Модель сучасного менеджера освіти.

3. Компетенції менеджера освіти.
4. Мотиви управлінської діяльності.
5. Фактори мотивації діяльності освітян.
6. Організаційні структури навчального закладу технологічного профілю.
7. Типи організаційних структур управління.
8. Структурування повноважень і відповідальності в управлінні ЗО технологічного профілю.
9. Сутність і технології інноваційного менеджменту ЗО.
10. Сутність і переваги стратегічного менеджменту освітньої діяльності.

4.5. Самостійна робота

Назва ЗМ, НЕ	Тема, завдання для СРС	Види діяльності та форми перевірки й оцінювання СРС	Джерела
ЗМ1, НЕ1.1	Зміст та характеристика понять „управління”, „керівництво”, „менеджмент”	Самостійне опрацювання, усне опитування	[1], [4]
ЗМ1, НЕ1.2	Основні положення ЗУ „Про освіту” щодо структури, профільності та забезпечення якості середньої освіти.	Поглиблене опрацювання теми. Підготовка до семінарського заняття.	[2], [4]
ЗМ1, НЕ1.2	Права і обов’язки педагогічних працівників. Законні шляхи мотивації та винагороди педагога.	Поглиблене опрацювання теми. Підготовка до семінарського заняття..	[1 - 7]
ЗМ1, НЕ1.3	Посадові та кваліфікаційні вимоги до керівника сучасного НЗ технологічного профілю	Поглиблене опрацювання теми. Підготовка до семінарського заняття.	[1 - 7]
ЗМ2, НЕ2.1	Порівняльний аналіз основних концепцій побудови систем управління освітою	Поглиблене опрацювання теми. Підготовка до семінарського заняття.	[1 - 7]
ЗМ2, НЕ2.2	Структурування річного плану школи. Річний план роботи директора школи	Поглиблене опрацювання теми. Підготовка до семінарського заняття.	[1 - 7]
ЗМ2, НЕ2.3	Зміст і компоненти стратегічного управління НЗ. Стратегічне управління НЗ. Види і шляхи досягнення стратегій.	Поглиблене опрацювання теми. Підготовка до семінарського заняття.	[1 - 7]
ЗМ2, НЕ2.3	Структурно-функціональні компоненти управлінської діяльності.	Поглиблене опрацювання теми. Підготовка до заліку.	[1 - 4]

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні питання менеджменту освітньої діяльності

Тема 1. Основи педагогічного менеджменту

Поняття організації, управління та менеджменту. Сутність та завдання менеджменту освітньої діяльності. Особливості педагогічного менеджменту. Філософія менеджменту.

Тема 2. Структура, сучасний стан та перспективи розвитку освіти в Україні

Принципи освітньої політики України: державне управління системою освіти. Структура системи освіти в Україні, її законодавче і нормативно-правове забезпечення. Якість освіти. Стратегії модернізації системи освіти в Україні. Технологічна освіта у світі та у системі освіти України.

Тема 3. Принципи, форми та методи управління навчальним закладом

Закони і закономірності управління. Принципи управління закладом освіти. Форми управління закладом освіти. Методи управління закладом освіти. Особливості закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Класифікація методів управління. Новітні принципи управління. Адміністративні, економічні, соціологічні, психологічні методи управління – порівняльний аналіз ефективності.

Змістовий модуль 2. Концепції і методологія педагогічного менеджменту

Тема 4. Концепції педагогічного менеджменту

Концепції управління. Наукове управління працею і класична адміністративна школа. Основні концепції педагогічного менеджменту. Школа людських стосунків. Емпірична школа. Школа соціальних систем. Концепція управління за результатами. Концепція управління за цілями. Концепції стратегічних зон. Менеджмент без кордонів. Порівняльний аналіз основних концепцій побудови систем управління освітою.

Тема 5. Інноваційні системи менеджменту освітньої діяльності

Поняття інноваційної системи менеджменту. Нормативно-правові основи менеджменту інновацій. Види освітніх інновацій. Сучасні освітні технології. Класифікація сучасних технологій в галузі професійної освіти. Структура управління у традиційному та інноваційному закладі освіти. Взаємозв'язок структур управління. Принципи побудови організаційної структури в інноваційній системі менеджменту. Інноваційні системи менеджменту в закладі освіти. Вимоги до інноваційного освітнього проекту. Технологія розробки інноваційного освітнього проекту. Уроки інноваційних перетворень.

Тема 6. Методологія стратегічного менеджменту

Поняття стратегії та стратегічного менеджменту. Провідні аспекти стратегічного управління. Фактори впливу та критерії управління. Місія як генеральна мета розвитку закладу освіти. Формулювання стратегії через систему цілей. Маркетингова діяльність директора ЗП(ПТ)О. Технології маркетингового аналізу.

6. Зміст семінарських занять

Тема 1. Історія менеджменту: виникнення та еволюція

1. Історія виникнення менеджменту, як виду діяльності та науки про управління. Індустріальний менеджмент.
2. Наукові школи теорії менеджменту. Школа наукового управління Ф. Тейлора. Школа адміністративно-бюрократичного підходу А. Файоля. Авторитарний стиль управління в освіті. Неокласична школа (школа людських стосунків). Школа поведінкових наук. Мотиваційна структура Абрахама Маслоу. „Гратка менеджменту” Р. Блейка та Д. Мутона.
3. Міжнародні моделі сучасного менеджменту. Особливості американської, японської та арабської систем менеджменту.
4. Основні стратегії менеджменту XXI століття.

Тема 2. Менеджмент освітньої діяльності як наука про управління НЗ

1. Зміст та характеристика понять „управління”, „керівництво”, „менеджмент”. Основні функції менеджменту в освіті. Типи управлінської діяльності за В.А. Беспальком.
2. Методи управління навчальним закладом: адміністративні, економічні, соціологічні, психологічні. Система методів управління за В.М. Колпаковим. Особливості управління навчальним закладом технологічного профілю.
3. Професійна модель керівника ЗП(ПТ)О: посадові вимоги, система знань та умінь.
4. Новітні принципи управління ЗП(ПТ)О.

Тема 3. Концепції, закономірності та стиль педагогічного менеджменту

1. Концепції сучасного педагогічного менеджменту. Менеджмент без кордонів.
2. Порівняльний аналіз основних концепцій побудови систем управління.
3. Лідери освіти. Теорія ситуативного лідерства за Ф. Фідлером.
4. Типи лідерів-керівників. Характеристика основних стилів керівництва. Оцінювання компетентності керівника.

Тема 4. Планування роботи ЗП(ПТ)О

1. Закони і принципи розвитку закладів освіти. Організаційно-педагогічна діяльність керівника ЗП(ПТ)О.
2. Річний план роботи ЗП(ПТ)О та його директора. Алгоритм його аналізу. Експертна оцінка річного плану роботи ЗП(ПТ)О.
3. Діагностична модель педагогічного аналізу річного плану роботи менеджера ЗП(ПТ)О.
4. Завдання та види педагогічної ради ЗП(ПТ)О.

Тема 5. Форми та методи контролю за навчально-виховним процесом

1. Контроль як функція управління закладом освіти. Типи та форми контролю. Етапи контролю як циклічного процесу.
2. Об'єкти та предмети внутрішнього контролю.
3. Планування системи контролю.
4. Основні способи перевірки діяльності педагогічних працівників.

Тема 6. Моделювання в теорії і практиці управління закладами освіти

1. Зміст понять: “модель”, “освітня модель”, “моделювання”. Вимоги до моделювання. Етапи моделювання. Види і типи освітніх моделей.
2. Організаційно-педагогічні методи управління. Процес декомпозиції мети.
3. Зміст і компоненти стратегічного управління закладом освіти.
4. Стратегічне управління закладом освіти. Види і шляхи досягнення стратегій.

Тема 7. Технологія розробки інноваційного освітнього проекту

1. Визначення мети та завдань проекту. Дерево проблем. Складання графіка реалізації проекту. Складання переліку заходів із реалізації проекту.
2. Розробка системи оцінювання проміжних і кінцевих результатів проекту.
3. Визначення людських і матеріально-технічних ресурсів, необхідних для здійснення кожного заходу. Складання бюджету проекту.

4. Розробка операційного плану та його оцінювання. Порядок отримання дозволу на проведення педагогічного експерименту.

7. Перелік питань для самконтролю

Змістовий модуль 1. Загальні питання менеджменту освітньої діяльності

1. Структура системи освіти в Україні.
2. Стан системи професійної освіти в Україні.
3. Сучасні концепції розвитку системи професійної освіти.
4. Якість освіти.
5. Стратегії модернізації системи освіти в Україні.
6. Цілі та критерії управління.
7. Закони та закономірності управління.
8. Філософія менеджменту.
9. Основні концепції менеджменту.
10. Наукові школи теорії менеджменту.
11. Сутність менеджменту освітньої діяльності та педагогічного менеджменту.
12. Функції управління.
13. Типи управлінської діяльності.
14. Технології управління.
15. Управлінські рішення.
16. Законодавча та нормативна база управління ЗП(ПТ)О.
17. Принципи управління закладами освіти.
18. Мета і технологія управління педагогічним колективом.
19. Структура управління ЗП(ПТ)О.
20. Особливості управління ЗП(ПТ)О.
21. Функції керівника ЗП(ПТ)О.
22. Планування діяльності ЗП(ПТ)О.
23. Контроль як функція управління діяльністю закладу освіти.
24. Типи, форми та етапи контролю.
25. Показники та критерії ефективності управління ЗП(ПТ)О.

Змістовий модуль 2. Загальні питання менеджменту освітньої діяльності

1. Місія закладу освіти.
2. Інновації в освіті.
3. Сучасні технології .
4. Концепції педагогічного менеджменту.
5. Особистість керівника закладу освіти. Вимоги щодо його якостей.
6. Формування лідерських якостей керівника.
7. Освітня модель. Види і типи освітніх моделей.
8. Вимоги до моделювання.
9. Етапи моделювання.
10. Організаційно-педагогічні методи управління сучасним ЗП(ПТ)О.
11. Зміст і компоненти стратегічного управління ЗП(ПТ)О.
12. Стратегічне управління закладом освіти.
13. Види і шляхи досягнення стратегій.
14. Визначення мети та завдань проекту. Дерево проблем.
15. Графік та перелік заходів із реалізації проекту.
16. Розробка системи оцінювання проміжних і кінцевих результатів проекту.
17. Складання бюджету проекту.
18. Операційний план проекту та його оцінювання.
19. Інвестиції в освітню діяльність.
20. Порядок отримання дозволу на проведення педагогічного експерименту.

8. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка знань студента з дисципліни визначається за сумою балів, які він отримує за:

1. відповіді (усні чи письмові) на лекційних заняттях;
2. доповіді на семінарських заняттях;
3. виконання реферату (за вибором студента);
4. виконання модульних контрольних робіт (одна МКР на ЗМ);
5. повторне виконання або відпрацювання не виконаних за графіком МКР;
6. виконання завдань підсумкового контролю.

Критерії оцінювання:

1. Відповідь (усна чи письмова) на кожне поставлене студентові в усній, тестовій, чи письмовій формі запитання на лекційних заняттях:
 - вичерпна, правильна – 2 бали;
 - в цілому правильна, але необґрунтована – 1 бал;
 - в цілому правильна, але неповна – 0,5 бали;
2. Підготовка і виголошення реферату:
 - самостійно, з вичерпним висвітленням питання – 10 балів;
 - самостійно, з незначними помилками – 6-8 балів;
 - за допомогою викладача з самостійним виконанням завдання з підготовки реферату – від 3 до 5 балів;
 - часткове виконання завдання з підготовки реферату – від 1 до 2 балів.
3. Теоретичне завдання контрольної роботи:
 - вичерпна правильна відповідь на теоретичне питання з узагальненням або висновком – 5 балів;
 - правильна відповідь на теоретичне питання з узагальненням або висновком, з помилками, що не змінили обґрунтованості відповіді – від 2 до 4 балів;
 - правильна відповідь на теоретичне питання без обґрунтування, узагальнення, висновку, або з істотними помилками – від 1 до 2 балів.
4. Невірні, з грубими помилками, відповіді на теоретичні питання, а також невірно розв'язувані практичні завдання не оцінюються (0 балів).
5. Кожне повторне виконання або відпрацювання пропущеного без поважних причин аудиторного заняття або МКР, зменшує бали, наведені у п.п. 1 –3, у два рази.

Рейтингова шкала з дисципліни за кожний змістовий модуль складає 30 балів. До підсумкового контролю (залік) студент допускається за умови, що він набирає за результатами поточних контролів не менше 35 балів. За бажанням студента, він може покращити результати, набрані за результатами поточних контролів, на підсумковому модулі.

Оцінка відповіді на питання завдання підсумкового модуля здійснюється за схемою:

- вичерпна правильна відповідь на теоретичне питання з обґрунтуванням теоретичних положень, узагальненням або висновком: перше питання білету – 10 балів, друге — 8 балів;
- правильна відповідь на теоретичне питання з узагальненням або висновком, але з помилками, що не змінили обґрунтованості відповіді – від 5 до 9 балів у першому питанні та, відповідно, від 4 до 7 — у другому, залежно від кількості помилок та їх характеру;
- правильна відповідь на теоретичне питання без обґрунтування, узагальнення, висновку, або з істотними помилками – від 2 до 4 балів у першому питанні та, відповідно, від 1 до 3 — у другому;
- в цілому неправильна відповідь з елементами розуміння навчального матеріалу – до 2 балів.

Підсумкова рейтингова шкала з дисципліни складає 100 балів. Залік вважається складеним, якщо студент набрав не менше 50 балів і оцінюється у такій шкалі відповідності:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	добре
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	задовільно
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

9. Рекомендована література

Основна

1. Даниленко Л.І. Менеджмент інновацій в освіті. – К. : Шк. світ, 2007. – 119 с.
2. Демчук В.С. Основи освітнього менеджменту. – К.: Ленвіт, 2007. – 263с.
3. Крижко В.В. Теорія та практика менеджменту в освіті. Навч. Посібник. Вид. 2-ге допрацьоване. – К.: Освіта України, 2005. – 256с.
4. Освітній менеджмент: Навчальний посібник / За ред. Л.Даниленко, Л. Карамушки. – К.: Шкільний світ, 2003. – 400с.

Додаткова

5. Філософія освіти: Навчальний посібник / За заг. ред. В. Андрущенко, І. Предборської. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – 330 с.
6. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмельюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Знання, 2005. – 399 с.
7. Пшенична Л.В. Менеджмент в освіті: Навч. посібник – Суми : Мрія, 2012. – 216 с.
8. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: Навч. Посібник. – К.: Либідь, 2004. – 424с.

10. Інформаційні ресурси

Бази даних наукової бібліотеки ЧНУ: *Google Scholar*, *Scirius*.

Електронний університет: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3359>